

Jezus geneest, en hoe!

(Studie bij de prediking uit Lucas 18:31-43 10 juni 2007 EDRN)

J.C. Bette

Stilstaan bij een bedelaar

Jericho was de laatste stad waar Jezus doortrok voordat Hij in Jeruzalem, het einddoel van Zijn reis kwam. Bij Jericho ontmoette Hij zowel Bartimeüs als Zacheüs (19:1). Mattheüs schrijft meer volledig dat er twee blinden waren die door Jezus genezen werden. In de beschrijvingen van Marcus en Lucas staat één blinde centraal. Een van hen zal meer op de voorgrond getreden zijn. Marcus vermeldt dat de naam van deze blinde Bartimeüs was. In Palestina kwamen, vanwege het stof, de felle zon en de gebrekkige hygiëne, oogziekten, waardoor blindheid ontstond, vaak voor. Omdat hij blind was, ‘moest’ Bartimeüs bedelen (vgl. 16:3; Deut.15:4), evenals anderen met een ernstige lichamelijke handicap (vgl. bv. Hand.3:2). Hij zat ‘langs de weg’, waarschijnlijk bij de poort van de stad, want dat was een aangewezen plaats voor bedelaars: een druk punt waar veel mensen passeerden. Het gehoor is voor een blinde natuurlijk heel belangrijk. Bartimeüs kon horen dat er veel mensen in aantocht waren en hij informeerde wat er aan de hand was. Er trokken vaak groepen pelgrims uit Galilea (vgl. 2:44) door Jericho. Na door het Overjordaanse gereisd te zijn, stak men bij Jericho weer de Jordaan over omdat men niet door het land van de Samaritanen wilde trekken. Wanneer de mensen hem nu vertellen dat Jezus de Nazoreeër in aantocht is, roept hij Jezus aan met de naam ‘Zoon van David’. Bartimeüs had blijkbaar al eerder van Jezus gehoord en het kan dus zijn dat hij er verlangend naar uitkeek om te vernemen wanneer Jezus voorbijkwam.

Kyrie eleison, Christe eleison

De blinde hoort dat ‘Jezus de Nazoreeër/Nazarener’ (d.i. ‘van Nazaret’) er aan kwam. Het was gebruikelijk om iemand nader aan te duiden met de naam van de plaats van oorsprong. Voor velen was de Here Jezus gewoon ‘Jezus van Nazaret’. Als Jezus Nazoreeër (man van Nazaret) wordt genoemd is dit in de meeste gevallen een teken van miskennis (Matt.13:54vv.; Joh.1:46; 7:41,42,52). Daarom is het wonen in Nazaret een vervulling van de profetieën die zeggen dat de Messias onopvallend zal optreden en door Zijn volk miskend zal worden (o.a. Jes.42:2; 53:3; Zach.12:10). In de aansprektitel klinkt dus een messiaanse boventoon. Het lijkt er op dat de blinde op dit moment had zitten wachten want hij ‘riep’ zodat Jezus hem horen zou. Hij wilde deze kans om genezen te worden niet laten voorbijgaan. Dat Bartimeüs Jezus aanroept als ‘Zoon van David’ laat zien dat hij geloofde dat Jezus de Messias was. De Messias werd Zoon van David genoemd omdat Hij uit het geslacht van David komen zou (vgl. bv. 2Sam.7:12vv.; Jes.9:6; 11:1; Jer.23:5; Ez.34:23vv.; Hos.3:4vv.). Jezus stamde inderdaad van David af (zie 1:32; 2:4; Matt.1:1; Rom.1:3). De blinde roept tot Jezus: ‘Heb medelijden met mij’ of ‘Ontferm u over mij’ (vgl. 16:24) en doet zo een duidelijk beroep op Jezus.

Kyrie is de aangesproken vorm van het Griekse woord kurios (Heer). Het vormt het begin van een gebed in de rooms-katholieke mis en bij een aantal andere kerken, zoals de Anglicaanse Kerk. Het wordt eerst gezongen door de priester en vervolgens beantwoord door de gelovigen. Veelal wordt het gebruikt in een gebed: Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison: Heer, ontferm U over ons, Christus, ontferm U over ons, Heer, ontferm U over ons. Het zogenoemde Kyrie maakt deel uit van de reeks vast wederkerende gezangen van de eucharistieviering. De bekende gecomponeerde missen van Mozart, Bach en alle andere missen, bevatten een Kyrie. Het spreekt de afhankelijkheid naar God uit.

Het grootste deel van de menigte moest nog passeren want het zijn degenen die vooraan lopen die de blinde horen roepen. Zij vonden dat van de bedelaar echter ongepast en bestraffen hem (zie ook eerder in vers 15, waar de discipelen mensen die met hun kinderen bij Jezus komen, bestraffen). Bartimeüs laat zich echter door hen er niet van weerhouden om tot Jezus om hulp te roepen en hij begint dat juist nog harder te doen. Jezus hoort de blinde man en staat stil. Hij onderbreekt Zijn reis naar Jeruzalem voor deze man die zo intens tot Hem om hulp roept. Omdat Hij gezag heeft kan Jezus de omstanders gebieden om de blinde die langs de weg zit, te halen. Hij ontfermt zich over Bartimeüs. Marcus beschrijft hoe Bartimeüs gehaald wordt en hoe hij reageert op Jezus’ uitnodiging (Marc.10:49vv.). Wanneer de blinde tussen de mensen door bij de Heiland gekomen is, spreekt deze hem heel persoonlijk aan: ‘Wat wilt u dat Ik voor u doe?’

Uitgesproken geloof

De vraag die Jezus stelt is even eenvoudig als het antwoord van de blinde. Jezus geeft hem de kans zijn verlangen tegen Hem nader uit te spreken. Ook in het Onze Vader leert Jezus zijn discipelen te bidden om dagelijks brood en vergeving van zonden, terwijl God weet dat wij deze dingen nodig hebben (vgl. Matt.6:8). In plaats van het Aramese rabbouni (Marc.10:51) gebruikt Lucas het Griekse kurie; beide betekenen 'Meester' of 'Heer'. 'Dat ik ziende worde' wil zeggen 'geef' of 'maak dat ik ziende word'.

Jezus hoort naar het verzoek van de blinde en spreekt zijn machtswoord uit: 'Word ziende', er aan toevoegend: 'Uw geloof heeft u behouden' (7:50; 8:48; 17:19). Het geloof van de blinde was het geloof dat Jezus de Messias was en het vertrouwen dat Jezus hem kon genezen. Het behoud waarvan Jezus spreekt, betreft in de eerste plaats het gezicht dat de man terug ontvangt, maar zal ook verwijzen naar het eeuwige leven, want de blinde vertrouwt niet alleen op Jezus voor genezing, maar voor zijn hele leven (vgl. vs.43). Op Jezus' machtswoord voltrekt het wonder zich onmiddellijk. Bartimeüs gaat daarop niet naar huis, maar volgt Jezus. De rijke jongeling kon het niet opbrengen alles achter te laten en Jezus te volgen (vs.22), maar deze bedelaar wel. Bezittingen hielden hem niet tegen. Bartimeüs uitte zijn blijdschap over de genezing door God te verheerlijken. Ook het volk dat het wonder meegemaakt had, gaf God de eer. Zo mondt alles uit in de lof aan God!

Wat is christelijk geloven?

Wanneer Jezus het over geloof heeft, bedoelt Hij daarmee een groot en uitgesproken vertrouwen in God. We zouden dus kunnen vertalen met: 'Uw vertrouwen is uw redding'. Hoewel zulk geloof natuurlijk alles van doen heeft met hem of haar die het uitspreekt, toch komen we in dit geloven uit boven het ik-niveau waarop we gewoonlijk leven. Bij geloven gaat het niet om onze behoefte aan erkenning, aandacht, bezit, macht, tederheid of liefde. In het gelovig vertrouwen verlaten we dit ik-gerichte niveau omdat het niet louter gaat om allerlei behoeften te bevredigen, maar om ons eigenlijke geheim: de diepe behoefte van elk mens aan God. In zulk geloven gaat het niet langer om onze prestaties of over wat mensen van ons vinden, maar dan ligt het belang bij wat God van ons vindt en wat Hij van ons maakt. In het geloven wordt het allerdiepste van ons mens-zijn en het doel van ons leven duidelijk:

'Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus. Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht. In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil, tot lof van de heerlijkheid zijner genade, waarmede Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde.' (Ef.1:3-6).

Wie dit gelooft, kan vertrouwen, ook daar waar hij of zij niets ziet. Dan ben je zeker van je zaak, ook als je geen bewijzen hebt. Dan kijk je met een open oog naar een verwarde wereld en weet daarbij dat je door God gedragen en door zijn Geest geleid wordt. Wie zo gelooft, vertrouwt erop dat je leven zijn gang zal gaan, ook als je een wonder of wat dan ook maar niet kunt afdwingen. Het wonder is (slechts) één van de tekenen van Gods liefde. Het christelijke geloof is niet een droom die je het leven gemakkelijk maakt, maar de basis voor een leven dat de naam van Christus waard is.

Wanneer we deze gedachten 'vertalen' vanuit de genezing van de blinde Bartimeüs, zouden we kunnen zeggen: omdat hij in zijn nood naar Jezus is gekomen, omdat hij zijn vertrouwen in de Messias van Israël had gesteld, daarom kon hij gezond worden en heeft Jezus hem genezen. Jezus heeft als Messias vertrouwen uitgedragen, zodat mensen de moed hadden zich met hun ziekten tot Hem te wenden. Zo is het vandaag de dag nog, want Christus is en blijft dezelfde! In de preken serie 'Ontmoetingen met Jezus' gaat het niet om interessante gebeurtenissen uit het leven van Jezus, maar voor een ieder om zelf in de ontmoeting met Jezus geheeld, genezen, bevrijd en vernieuwd te worden. Wij zijn soms blind en sluiten onze ogen voor onaangename dingen. Wij zijn verlamd als we het niet wagen uit onszelf om voor de ontmoeting op iemand af te gaan. Wij zijn soms doof als we niet willen horen wat ons niet past. Wij zijn stom en soms niet in staat om met een ander op een opbouwende manier contacten op te bouwen. Wij zijn bezeten van bepaalde ideeën (of erger) en worden beheerst door vreemde gedachten die ons ertoe brengen vage dingen te doen. Geloven in Jezus bevrijdt en geneest ons van deze kwalen door het werk van Gods Geest in onze harten. SDG